

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՌՈՒՍԱՑ ԼԵԶՎԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳ

Նախագիծ արձանագրային

..... 2017 թվական

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՌՈՒՍԱՑ ԼԵԶՎԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳ

**Փաստաթուղթը մշակող մարմինը՝ ՀՀ կրթության և գիտության
նախարարություն**

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Սույն հայեցակարգով ներկայացվում են ՀՀ հանրակրթական հիմնական
ծրագրեր իրականացնող հաստատություններում ռուսաց լեզվի
դասավանդման համակարգի զարգացման հիմնական ուղղությունները,
հենակետային սկզբունքները, հիմնական խնդիրների նկատմամբ
տեսակետների համակարգը, սկզբունքները, նպատակը:

ԱՄՓՈՓ ՀԱՄԱՌՈՏԱԳԻՐ

Հայոց լեզուն՝ որպես Հայաստանի Հանրապետության պետական լեզու,
այն առանցքն է, որի շուրջը ձևավորվում է հայկական ինքնությունը,
քաղաքական, մշակութային, կրթական տարածքը, քաղաքացու անձնական
ազատության, ազգային մտածողության պահպանման, ինչպես նաև որակյալ
կրթություն ստանալու, օտար լեզուների տիրապետման գործոնը:

Հայ երիտասարդների կողմից մի քանի օտար լեզուների տիրապետումը
դարձել է ժամանակի, ինչպես նաև աշխարհում տեղի ունեցող ինտեգրացիոն
գործընթացների պահանջը:

Նկատի ունենալով բոլոր բնագավառներում ժամանակակից
մասնագետների պատրաստման գործում օտար լեզուների իմացության
կարևորությունը՝ Հայաստանի Հանրապետության կրթական համակարգում
անհրաժեշտ է կատարել բարեփոխումներ, որոնք քաղաքացիներին
հնարավորություն կտան տիրապետելու մի քանի օտար լեզուների, ինչպիսիք
են ռուսերենը, մեկ կամ մի քանի եվրոպական (անգլերեն, ֆրանսերեն,
գերմաներեն և այլն) և արևելյան (արաբերեն, պարսկերեն, չինարեն և այլն)
լեզուներ:

Ռուսաց լեզվի տիրապետումը հանդիսանում է քաղաքացու մրցակցային

առավելությունը բարձրագույն կրթությունն ստանալիս և մասնագիտական հմտություններ ձևավորելիս:

Արտադրության, գիտության, կրթության և մշակույթի վերածնունդն ու զարգացումը, ինչպես նաև համաշխարհային հանրության հետ Հայաստանի մասնակցությունը աշխարհատնտեսական և աշխարհաքաղաքական մարտահրավերների դիմագրավմանն ու գործընթացների իրականացմանը մեր երկրում առաջացնում են **հայ երիտասարդության կողմից ռուսաց լեզվի ազատ տիրապետումն ապահովելու խնդիր և անհրաժեշտություն:**

III ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ

Սույն հայեցակարգի նպատակը ռուսաց լեզվի ուսումնասիրության և դասավանդման բարձր որակի ապահովումն է:

Ռուսաց լեզվի ուսուցման նպատակը պետք է լինի նախապատրաստել սովորողներին միջլեզվական և սոցիալմշակութային շփումներին, մշակույթների երկխոսությանը, ձևավորել սովորողին՝ որպես միջմշակութային հաղորդակցության սուբյեկտի, որը լեզվի յուրացման ընթացքում ձեռք է բերում գիտելիքներ իր երկրի և ուսումնասիրվող լեզվի երկրի և դրա մշակույթի մասին:

ՀՀ կրթական համակարգում ռուսաց լեզվի ուսումնասիրման և դասավանդման համակարգի զարգացման նպատակներն են՝

- սովորողի բազմակողմանի զարգացումը ռուսաց լեզվի՝ հաղորդակցական կարողությունների ձևավորման միջոցով,
- ռուսաց լեզվի հանրայնացման և Հայաստանի Հանրապետության ուսումնական հաստատություններում ռուսաց լեզվի դասավանդման և ուսումնասիրման համակարգի զարգացման հիմնախնդիրների համակարգային լուծումները,
- ռուսաց լեզվի կրթական ծրագրերի բովանդակության, ինչպես նաև ռուսաց լեզվի դասավանդման մեթոդիկայի արդիականացումը,
- ռուսաց լեզու դասավանդողների աշխատանքի որակի բարձրացումը,
- հանրամատչելի տեղեկատվական պաշարների զարգացումը, որն անհրաժեշտ է կրթական ծրագրերի, այդ թվում նաև էլեկտրոնային ուսուցման, սովորողների և մանկավարժների գործունեության իրականացման համար,
- բարձրացնել կրթական համակարգի բոլոր աստիճաններում (նախադպրոցական, դպրոցական, բուհական) ռուսաց լեզվի ուսուցման որակը:

IV ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Ռուսաց լեզվի համակարգային ուսուցման բազմամյա ավանդույթները

ուսումնական հաստատություններում իրենցից ներկայացնում են ՀՀ կրթական ընդհանուր համակարգի կարևորագույն ներուժ: Դրա հետ մեկտեղ կան մի շարք չլուծված խնդիրներ, այդ թվում՝ բովանդակային, մեթոդական, ինչպես նաև կադրային.

- «Ռուսաց լեզու» առարկայի ծրագրերը լիովին չեն ապահովում սովորողների հաղորդակցական կարողությունների մակարդակը: Շատ շրջանավարտներ չեն տիրապետում բանավոր և գրավոր խոսքի հմտություններին, գրական ռուսաց լեզվի և խոսքի կանոններին,
- Տեսական գիտելիքների տիրապետումը շատ դեպքերում, պարզվում է, մեկուսացված է այդ գիտելիքները գործնական միջավայրում, բանավոր խոսքում կիրառելու հմտություններից,
- Լիարժեք ապահովված չէ առարկայի բովանդակության տարբերակում (սովորողների կրթական կարիքների և շահերի հաշվարկով) ռուսերենի տիրապետման նրանց մակարդակի խորը ուսումնասիրության (պրոֆիլային ուսուցման) կազմակերպման համար,
- Կրթական պրակտիկայի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ կրթական ծրագրերը միշտ չէ, որ համապատասխանում են սովորողների տարիքային առանձնահատկություններին,
- Սովորողների՝ ռուսաց լեզվի տիրապետման անհավասար մակարդակը կրթական գործունեության մեջ առաջացնում է նաև այլ ուսումնական առարկաների դասավանդման մեթոդիկա մշակելու, ներդնելու անհրաժեշտություն (դիֆերենցված ուսուցում),
- Ռուսաց լեզվի ուսուցիչների նախապատրաստման և մասնագիտական լրացուցիչ կրթության համակարգը լիովին չի համապատասխանում ժամանակակից պահանջներին: Չկան մանկավարժների մասնագիտական հմտությունների համալիր կատարելագործման մեխանիզմներ,
- Ուսուցիչների աշխատանքի որակի գնահատման համակարգը՝ մասնավորապես ատեստավորումը, կրում է ձևական բնույթ, չի նպաստում նրանց մասնագիտական աճին:

V ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԱՌԱՎԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Միջնակարգ ընդհանուր հանրակրթության պետական կրթական չափորոշիչներում նպատակահարմար է վերանայել և մանրամասնել «Ռուսաց լեզու» առարկայի բովանդակային պահանջները:
- Ռուսաց լեզվի ուսուցում այս կամ այն առարկայական ոլորտում (ֆիզիկա, մաթեմատիկա, աշխարագրություն և այլն), այսինքն՝ ավագ դպրոցում մի շարք առարկաներից որոշ թեմաների՝ հայերենին զուգահեռ դասավանդում:
- Ռուսաց լեզվի խորացված ուսուցմամբ դպրոցների և դասարանների (ինչպես նաև ռուսերենով ուսուցմամբ դասարանների) թվի ավելացման նպատակահարմարության որոշման համար մշտադիտարկման անցկացում:
- Ռուսաց լեզվի ուսուցիչների վերապատրաստման և լրացուցիչ

մասնագիտական կրթության համակարգի կատարելագործում:

- Մշակել մեխանիզմներ մանկավարժական աշխատողների մասնագիտական գիտելիքների համալիր և շարունակական կատարելագործման ուղղությամբ (այդ թվում՝ հեռահար ձևաչափով ժամանակակից տեղեկատվական-հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառում):
- Չարգացնել էլեկտրոնային կրթական միջավայրեր, որոնք թույլ են տալիս սովորողներին լրացուցիչ տեղեկատվություն ստանալ, ինչպես նաև ինքնուրույն կամ ուսուցչի օգնությամբ յուրացնել կրթական ծրագրերը:
- Արդիականացնել մոտեցումները և մեթոդները («Ռուսաց լեզվի» և այլ առարկաների դասավանդման մեթոդների մշակում՝ հիմնված ժամանակակից լեզվաբանության և միջմշակութային հաղորդակցության տեսության վրա:
- Ապահովել կրթության առանձնահատուկ կարիք ունեցող երեխաների (լսողության, տեսողության և այլ խնդիրներով) ռուսաց լեզվի ուսուցման համար պետական չափորոշիչներին և ծրագրերին համապատասխան հատուկ ծրագրեր, ուսումնական նյութեր, անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցներ,
- «Ռուսաց լեզու» առարկայի պետական ամփոփիչ ատեստավորման ժամանակ ոչ միայն գրավոր, այլ նաև բանավոր խոսքի տիրապետման մակարդակի գնահատում:

10) 10-12-րդ դասարաններում ռուսաց լեզուն կարող է հանդես գալ որպես՝

- **պարտադիր դասընթաց,**
- **առարկա՝ սովորողի ընտրությամբ,**
- **դասընթաց՝ ըստ նախասիրության:**
- Դասերը կազմակերպել փոքր խմբերով:

12) Սովորողների մասնագիտական կողմնորոշմանը համապատասխան՝ բոլոր հոսքերի համար կարող են նախատեսվել ռուսաց լեզվի հատուկ դասընթացներ:

- Ապահովել հիմնական դպրոցում լեզվական հաղորդակցական կարողության նվազագույն տիրապետումը՝ 1-A2.2, իսկ ավագ դպրոցում՝ B1.1 B1.2 մակարդակներով,
- Մշակել դասավանդման արդյունավետ մեթոդներ և տեխնոլոգիաներ՝ սովորողների տարիքային առանձնահատկություններին, կարիքներին և հետաքրքրություններին համապատասխան (այդ թվում՝ առարկայի խորացված ուսուցման կազմակերպման համար (մասնագիտական կամ տարբերակված ուսուցում)):
- Ստեղծել ռուսաց լեզվի նոր սերնդի դասագրքեր՝ տարբերակման և անհատականացման հիման վրա կազմված, որոնք ուղղված են կրթական ծրագրերի պարտադիր և տարբերակված բաղադրիչների օպտիմալ համադրությանը և նախատեսում են սովորողների ինքնուրույն ստեղծագործական աշխատանքների առաջնահերթության զարգացում:
- Ապահովել լեզվի տեսական ուսումնասիրության և գործնական խոսքի

հմտությունների ձևավորման միջև օպտիմալ հարաբերակցություն՝ հաշվի առնելով սովորողների թվաքանակը, այդ թվում՝ առարկային հատկացված ներկայումս առկա ուսումնական ժամերի բաշխումն ու ծավալը:

<<Ռուսաց լեզու>> առարկային տիրապետումը պետք է ներառի՝

1. Լեզվի անհրաժեշտ կոմպետենցիաների տիրապետում՝
 - լեզվական գործունեության բոլոր տեսակների տիրապետում (լսողություն, ընթերցանություն, խոսք, գիր), հաղորդակցման բոլոր բնագավառներում խոսքի հմտությունների ճիշտ օգտագործման կարողություն.
 - բանավոր և գրավոր խոսքի գրագիտության ձևավորում.
2. Ռուսաց լեզվի և ուսումնական այլ առարկաների միջառարկայական կապերի ձևավորում (օտար լեզուներ, գրականության և այլն).
3. Տեղեկատվական-հաղորդակցական միջոցների և պաշարների օգտագործում (ներառյալ տպագիր և էլեկտրոնային բառարաններ, թարգմանիչներ, ուղղագրության ստուգման ծրագրեր, որոնման համակարգեր, տեքստի և բանավոր մուտքագրման ճանաչման համակարգեր):

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ամփոփելով շարադրվածը՝ կարելի է ասել, որ իրավիճակի բարելավումը հնարավոր է դպրոցում լիարժեք լեզվակրթության խնդրի լուծման պարագայում՝ սովորողներին բազմազգ և բազմամշակութային, ժողովրդավարական հասարակության մեջ ապրելուն և գործունեություն ծավալելուն նախապատրաստելով:

Կրթական քաղաքականության գլխավոր խնդիրն է ապահովել կրթության որակը՝ պահպանելով նրա հիմնարար բնույթը և բավարարելով անձի, հասարակության և պետության արդիական ու հեռանկարային պահանջմունքները:

Սույն հայեցակարգի իրականացումը կապահովի ռուսաց լեզվի ուսուցման և դասավանդման նոր մակարդակ: